Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Міністерства освіти і науки України

Електронне наукове видання
«Порівняльно-аналітичне право»

№ 4, 2019

Ужгородський національний університет
Ужгород 2019

УДК 001:34
ISSN 2524-0390

Порівняльно-аналітичне право – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор: **Бисага Юрій Михайлович** – доктор юридичних наук, професор

Заст. гол. редактора: **Бєлов Дмитро Миколайович** – доктор юридичних наук, професор

Відповідальний секретар: **Рогач Олександр Янович** – доктор юридичних наук, професор

Члени редакційної колегії:

Бедь Віктор Васильович – доктор юридичних наук, професор;
Білаш Олександр Володимирович – доктор теології, кандидат юридичних наук, доцент;
Гайніш Едіта – доктор права, доктор філософії у сфері права (Словацька Республіка);
Громовчук Мирослава Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент;
Дрозд Олексій Юрійович – доктор юридичних наук, доцент;
Жежихова Мартина – кандидат юридичних наук (Словацька Республіка);
Лазур Ярослав Володимирович – доктор юридичних наук, професор;
Легеза Юлія Олександрівна – доктор юридичних наук, професор;
Лемак Василь Васильович – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України;
Мраз Станіслав – доктор юридичних наук, професор (Словацька Республіка);
Рогач Іван – кандидат юридичних наук (Словацька Республіка);
Севрюков Олександр Павлович – доктор юридичних наук, професор (Російська Федерація);
Семерак Олександр Созонович – кандидат юридичних наук, професор;
Сідак Микола Васильович – доктор юридичних наук, професор;
Станіш Пьотр – доктор права, професор (Республіка Польща);
Ступник Ярослав Валерійович – кандидат юридичних наук, доцент;
Уканов Казбек – доктор юридичних наук, професор (Республіка Казахстан);
Фазикош Василь Георгійович – кандидат юридичних наук, професор;
Федоренко Владислав Леонідович – доктор юридичних наук, професор;
Шекк Олена Олександрівна – кандидат юридичних наук, доцент (Російська Федерація);
Ярема Василь Іванович – доктор економічних наук, професор.

Видання «Порівняльно-аналітичне право» включено до переліку наукових фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з юридичних дисциплін.
Наказ Міністерства освіти і науки України № 463 від 25 квітня 2013 р.

Електронне наукове фахове видання «Порівняльно-аналітичне право» включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща)

Рекомендовано до опублікування Вченою радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 10 від 21.10.2019 року

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1
ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА;
ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

Бахновська І.П.
ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ……16
Гайденко М.І.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ КООПЕРАЦІЇ В УКРАЇНСЬКИХ ГУБЕРНІЯХ
РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ XIX СТ. – НА ПОЧАТКУ XX СТ.……19
Дмитрик І.О.
МОВНЕ ПИТАННЯ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНІЗАЦІЇ ПРОФСПІЛОК ДОНЕЧЧИНИ
В 1920 - 30 –Х РР.: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ……23
Кузнецова Л.В.
ҐЕНЕЗА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА……26
Лісогорова К.М.
АДМІНІСТРАТИВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО В УКРАЇНІ В 1960–1980-Х РР.……29
Ломакін М.В.
ЧОМУ НА ЗАПОРОЗЬКІЙ СІЧІ ПСИХІЧНОХВОРІ ЛЮДИ БУЛИ ОСУДНИМИ?……31
Маложон О.І.
МОВНА СТИЛІСТИКА УКРАЇНСЬКОЇ ЗАКОНОДАВЧОЇ СИСТЕМИ
ТА СУДОЧИНСТВА: ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТА СУЧАСНІСТЬ……34
Марущак О.А.
КРИТЕРІЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ……37
Мельник О.О.
ПРАВОВЕ ПІДҐРУНТЯ АГРАРНОЇ РЕФОРМИ 1861 Р. В УКРАЇНІ……41
Ничитайло І.М., Шкабаровська А.А.
ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ
У СФЕРІ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ……44
Осауленко А.О.
ЗАКОНОДАВЧІ ОСНОВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРЕСИВНОЇ
СИСТЕМИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ В УКРАЇНІ (ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ)……46
Селіхов Д.А.
ВИКУПНА ОПЕРАЦІЯ 1861 Р. ЯК ФОРМА КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
ТОВАРОВИРОБНИКІВ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ……49
Стеценко Н.С.
ЗЕМЕЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ПЕРІОДУ АНГЛІЙСЬКОЇ БУРЖУАЗНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ XVII СТ.……54
Юринець Ю.Л., Кудра І.А.
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ОСІБ НА ВІЛЬНУ ҐЕНДЕРНУ САМОІДЕНТИФІКАЦІЮ ЯК ПРИРОДНОГО ПРАВА:
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ……60

РОЗДІЛ 2
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Волкова Д.Є.
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ
ПРО ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ……64
Кириченко В.М., Соколенко Ю.М.
ПРО СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО»……67
Нечипорук Г.Ю.
РОЛЬ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
В РЕФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ В УКРАЇНІ……70
Турченко О.Г., Писарєва Е.А.
ЗАБОРОНА ДИСКРИМІНАЦІЇ ЗА МОВНОЮ ОЗНАКОЮ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ……73
Чечерський В.І.
ПРАВО ЛЮДИНИ НА РЕПРОДУКТИВНЕ ВІДТВОРЕННЯ
ЯК ПРЕДМЕТ МІЖДЕРЖАВНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ……78
Якимович Я.В.
ТЕОРЕТИЧНЕ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ ТА РОЛІ АНТРОПОЦЕНТРИЗМУ
В СУЧАСНОМУ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМІ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ……82

РОЗДІЛ 3
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС;
СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Аксютіна А.В., Коптяєва А.Ю.
ДОГОВІР КОМЕРЦІЙНОЇ КОНЦЕСІЇ……88

Аксютіна А.В.
ПОНЯТТЯ «ПОСЛУГА» ЯК ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ……91
Ахмач Г.М.
АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ
ЩОДО ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ ЗА НОВОВИЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ……94
Білоус Т.Й., Сидорчук О.В.
НАКАЗНЕ ПРОВАДЖЕННЯ В НАЦІОНАЛЬНОМУ
ТА ЗАРУБІЖНОМУ ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ПРАВІ……97
Бортнік О.Г., Степаненко Т.В.
ОЦІНКА НЕОБХІДНОСТІ ТА ДОПУСТИМОСТІ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СУДУ
В ПРОЦЕСІ ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНІЙ СПРАВІ……100
Буга В.В.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ,
ЗАВДАНОЇ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ ЯК ДЖЕРЕЛОМ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ……104
Васюк С.В.
ПИТАННЯ ЩОДО ПОНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ДОГОВОРУ……107
Геращенко Р.І., Чернадчук О.В.
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ
НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ……110
Гуйван П.Д.
ВПЛИВ ДОБРОЇ СОВІСТІ НАБУВАЧА НА НАБУТТЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЧУЖУ РІЧ……113
Долінська А.М.
ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖ
ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МАЙНОВИХ ТА НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕРНЕТ-КОРИСТУВАЧІВ……116
Дулапчі І.Г.
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ:
РАЗМЕЖУВАННЯ ВІПОДВІДАЛЬНОСТІ ЕКСПЕДИТОРА……119
Костова Н.І., Бабич І.Г.
АНАЛІЗ ЯКОСТІ INTERNET-ПРЕДСТАВНИЦТВ КОМЕРЦІЙНИХ СТРУКТУР
ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ МАРКЕТИНГОВОГО ПІДХОДУ……122
Лабань О.О.
ЗУСТРІЧНИЙ ПОЗОВ ЯК СПЕЦІАЛЬНИЙ ЗАСІБ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ВІДПОВІДАЧА……125
Маркович Х.М.
МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ЗАСАДИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НОТАРІУСА……128
Озерчук М.В.
ВИСНОВОК ЕКСПЕРТА У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ. СПІВВІДНОШЕННЯ ВИСНОВКУ
ЕКСПЕРТА З ВИСНОВКОМ СПЕЦІАЛІСТА Й ЕКСПЕРТА У ГАЛУЗІ ПРАВА……131
Процько М.І.
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ
ПАСАЖИРСЬКОГО ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ……135
Римарчук Р.М., Костюкевич К.С.
ІНСТИТУТ УСИНОВЛЕННЯ У СІМЕЙНОМУ ПРАВІ……139
Семенченко А.І., Вітик Ю.І.
ПОКАЗАННЯ СВІДКІВ ЯК ЗАСІБ ДОКАЗУВАННЯ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА УКРАЇНИ……142
Харченко Г.Г.
ОСОБЕННОСТИ ПРАВА ДОВЕРИТЕЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ
В ГРАЖДАНСКОМ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ УКРАИНЫ……146
Чернега В.М.
ПОНЯТТЯ, СИСТЕМА ТА СТРУКТУРА НОРМ-ДЕФІНІЦІЙ СІМЕЙНОГО ПРАВА……149
Явор О.А.
ПІДСТАВИ ВИЗНАННЯ ШЛЮБНОГО ДОГОВОРУ НЕДІЙСНИМ……152

РОЗДІЛ 4
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО
Голобородько М.Г.
ДОГОВОРИ ПРО СПІЛЬНУ ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ: ПОНЯТТЯ ТА СПЕЦИФІЧНІ ОЗНАКИ……158
Іванов О.О.
СПРОЩЕНЕ ПОЗОВНЕ ПРОВАДЖЕННЯ В ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ:
ПРОБЛЕМИ ПОШУКУ І ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ ВІДПОВІДНОСТІ
СПЕЦИФІКИ СПОРУ ПОРЯДКУ ЙОГО РОЗГЛЯДУ І ВИРІШЕННЯ……161
Ковчі А.Л., Бобонич Є.Ф., Коморна О.М.
«ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ» І «ГОСПОДАРСЬКИЙ ДОГОВІР»:
СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ……164
Круглова О.О.
СУЧАСНІ СПОСОБИ ЗАХИСТУ ПРАВ ПІДПРИЄМЦІВ В УКРАЇНІ……166

Полосенко К.В.
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНСТИТУТУ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ..... 169
Таран Л.В.
ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТНИХ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ..... 173

РОЗДІЛ 5
ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
Амелічева Л.П.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СПРАВЕДЛИВОЇ ЗАЙНЯТОСТІ ТА ГІДНОЇ ПРАЦІ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ, ПОСТРАЖДАЛИХ ВНАСЛІДОК КОНФЛІКТІВ І ЛИХ..... 178
Бабіч-Касьянєнко К.В.
НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ОСОБАМ З ІНВАЛІДНІСТЮ: ОГЛЯД ПО РЕГІОНАХ УКРАЇНИ..... 182
Ваганова І.М.
ЩОДО МЕТОДОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ СПІВВІДНОШЕННЯ ЕКОНОМІКИ ПРАЦІ ТА ТРУДОВОГО ПРАВА..... 186
Васильченко Н.В., Турскова В.С.
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИЗНАЧЕНЬ СТОРІН ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ В ЧИННОМУ КОДЕКСІ ЗАКОНІВ ПРО ПРАЦЮ УКРАЇНИ (1971 Р.) ТА ПРОЄКТІ ТРУДОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ (№ 1658)..... 190
Мельничук О.Ф., Мельничук М.О., Пипяк М.І.
ПРАВО ПРАЦІВНИКА НА ГІДНІСТЬ: МІЖНАРОДНИЙ І ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ..... 193
Панченко М.В.
ПРОПОЗИЦІЇ СТОСОВНО РОЗРОБЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ВПРОВАДЖЕННЯ КРИТЕРІЇВ ГІДНОЇ ПРАЦІ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ..... 197
Парінова А.О.
ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН ПРАЦЮЮЧИХ СТУДЕНТІВ..... 200
Устименко В.А., Джабраілов Р.А., Гудіма Т.С.
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ НА ОТРИМАННЯ ПЕНСІЙНИХ ВИПЛАТ..... 203

РОЗДІЛ 6
ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО
Антонюк У.В.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН НА ТЕРИТОРІЯХ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН В УКРАЇНІ..... 208
Мороз Г.В.
ЕКОЛОГІЧНИЙ ІНТЕРЕС ЯК ОБ'ЄКТИВНИЙ ФАКТОР ПРАВОУТВОРЕННЯ..... 211
Найда Д.І.
ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ВИКОРИСТАННЯ Й ОХОРОНИ ШТУЧНО СТВОРЕНИХ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК НА ЗЕМЛЯХ ВОДНОГО ФОНДУ..... 214
Чурилова Т.М., Руденко О.В.
ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ПОНОВЛЕННЯ ДОГОВОРУ ОРЕНДИ ЗЕМЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ..... 217

РОЗДІЛ 7
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО
Білецька Г.М., Ковтунович Н.Л., Бундак М.М.
ОКРЕМІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ..... 221
Бліхар М.М.
ДОСЛІДЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ..... 224
Болдіжар С.А.
КЛОНУВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ЦІЛІСНОСТІ ОСОБИ..... 228
Бондаренко Т.Б.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗУПИНЕННЯ РЕЄСТРАЦІЇ ПОДАТКОВИХ НАКЛАДНИХ/РОЗРАХУНКІВ КОРИГУВАННЯ В ЄДИНОМУ РЕЄСТРІ ПОДАТКОВИХ НАКЛАДНИХ..... 232
Буга Г.С.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ..... 234
Діміч А.В.
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ДЕЯКИХ КРАЇН НАТО В СФЕРІ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ..... 237

Коллер Ю.С.
ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ
У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ..... 240
Лесько Н.В., Скочиляс-Павлів О.В.
ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ..... 243
Ліщинська В.О.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ КРИПТОВАЛЮТ У СВІТІ..... 246
Лозюк О.С., Білоус В.Т.
ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ГАСТРОЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 249
Мельник-Лимонченко О.Р.
ВІДНОСИНИ У СФЕРІ КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ
ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА ВИМОГ ОХОРОНИ ПРАЦІ
ЯК ПРЕДМЕТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ..... 253
Миджин Г.Є.
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ
НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ..... 256
Нестеренко А.С.
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПРИВАТНО-ПРАВОВИХ ТА ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН
У ФУНКЦІОНУВАННІ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ..... 260
Проць І.М.
ПОЛІТИКА РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ
ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ..... 266
Романюк У.В.
СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ТОВАРІВ, ЩО ВИЛУЧАЮТЬСЯ ЧИ ПРИЙМАЮТЬСЯ
НА ЗБЕРІГАННЯ МИТНИЦЯМИ, ТА ОПЕРАЦІЇ З НИМИ..... 270
Рубаненко А.М., Плевако В.В.
АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ІНОЗЕМЦІВ:
ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ..... 275
Рядінська В.О., Остапович В.П., Карпушова О.В.
ДО ПРОЗОРОСТІ ПРОЦЕДУРИ ТЕСТУВАННЯ ОСОБИСТИХ
МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ЯКОСТЕЙ ТА ЗАГАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ
ПРИ КВАЛІФІКАЦІЙНОМУ ОЦІНЮВАННІ СУДДІВ..... 279
Свистун Д.С.
ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ УЧАСТІ ПРОКУРОРА
В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ..... 285
Слаблюк Н.С.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИНЦИПІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ
ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ..... 288
Сливка М.М.
СИСТЕМА СУБ'ЄКТІВ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА..... 291
Стародуб Д.М.
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ
У ДІЯЛЬНОСТІ ПОДАТКОВОГО ВІДОМСТВА УКРАЇНИ..... 293
Хома В.О.
МИТНІ РЕЖИМИ ЧИ МИТНІ ПРОЦЕДУРИ:
ЄВРОПЕЙСЬКІ ПІДХОДИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ
СФЕРИ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ..... 296
Шорохова Г.М.
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ..... 300
Щупаківський Р.В.
СИСТЕМА ТА ВИДИ ДЖЕРЕЛ
АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОГО ПРАВА..... 304
Юрах В.М.
СУТНІСТЬ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ В УПРАВЛІННІ ДЕРЖАВНИМИ СПРАВАМИ:
ОГЛЯД ЗАРУБІЖНИХ ПІДХОДІВ..... 308
Ярема О.Г.
ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ,
СПРЯМОВАНІ НА ПІДВИЩЕННЯ ДОВІРИ ДО ПОЛІЦІЇ..... 311

РОЗДІЛ 8
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ;
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО
Бобонич Є.Ф., Карпич М.К., Мирон О.М.
ДЕЯКІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ УМИСНОГО ВБИВСТВА ЗА НАЯВНОСТІ КВАЛІФІКУЮЧИХ
ОБСТАВИН (ЧАСТИНА 2 СТАТТІ 115 КК УКРАЇНИ)..... 315

Бундз Р.О.
ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ.....318
Вороневич О.О.
КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ МИТНИКА-КОРУПЦІОНЕРА.....321
Дем'як П.Ю.
ЗМІСТ ТА ПОНЯТТЯ «ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД ЯК СУБ'ЄКТ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ»:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ.....324
Забарний М.М.
ПОРІВНЯЛЬНИЙ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ СИСТЕМИ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ
ЗА СУКУПНІСТЮ ЗЛОЧИНІВ ТА ВИРОКІВ УКРАЇНИ ТА ФРАНЦІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ.....328
Завертайло І.О.
НАГЛЯД ПРОКУРОРА ПРИ ОБЛІКУ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В ЄДИНОМУ РЕЄСТРІ ДОСУДОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ..... 332
Земляний Д.Л.
ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ ПІДОЗРЮВАНОГО.....336
Кайданович Т.М.
СИСТЕМА ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСНОВУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ УКРАЇНОЮ.....340
Кулик К.Д.
ВІКТИМОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЖЕРТВ РОЗБЕЩЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ В УКРАЇНІ.....343
Лугіна Н.А., Омельян М.В.
КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАНЯТТЯ ГРАЛЬНИМ БІЗНЕСОМ.....348
Малиновська А.В., Коваль М.М.
ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ КВАЛІФІКУЮЧИХ ОЗНАК СТ. 155 КК УКРАЇНИ
«СТАТЕВІ ЗНОСИНИ З ОСОБОЮ, ЯКА НЕ ДОСЯГЛА ШІСТНАДЦЯТИРІЧНОГО ВІКУ»
ТА СТ. 156 КК УКРАЇНИ «РОЗБЕЩЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ».....352
Носач А.В.
ТЕРИТОРІАЛЬНА ЦІЛІСНІСТЬ УКРАЇНИ ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....355
Олійник Н.Л.
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
КРИПТОВАЛЮТИ: РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ.....360
Петрик В.В., Коваль М.М.
КВАЛІФІКАЦІЙНІ ОЗНАКИ СТ. 153 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ
«СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО».....363
Сазонов В.В.
ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ
ЯК ОСНОВА ДЛЯ ВИРОБЛЕННЯ ЗАХОДІВ ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ..... 366
Сийплокі М.В.
ОБ'ЄКТ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ДЕРЖАВНУ ОХОРОННУ ДІЯЛЬНІСТЬ.....369
Сперкач Н.А., Дорошенко Ю.І., Барановська В.В.
ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ЮРИДИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....373
Янішевська К.Д., Білик Г.В.
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИЯВЛЕННЯ ПРИЧИН ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ
ТА ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ ДАНОМУ ЯВИЩУ..... 377
Ярмоленко Ю.М.
ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ТА ГРОМАДСЬКОСТІ В ЗАПОБІГАННІ КОРУПЦІЇ..... 381
Яцина М.О.
ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «НЕУРЯДОВА ОРГАНІЗАЦІЯ»
(НА ПРИКЛАДІ НАЦІОНАЛЬНИХ ТА МІЖНАРОДНИХ АКТІВ).....384

РОЗДІЛ 9
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА;
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ
Амеліна А.С., Кужільна А.Б.
ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ДОКАЗІВ УХИЛЕННЯ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ.....387
Діброва К.Р.
ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОНТАКТ ТА МОЖЛИВІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ
У ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНУ.....390
Кунтій А.І.
ТАКТИКА СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ УМИСНОГО ВБИВСТВА,
ВЧИНЕНОГО В СТАНІ СИЛЬНОГО ДУШЕВНОГО ХВИЛЮВАННЯ..... 393
Наумова І.В., Лубенець І.Г.
ВПЛИВ ВІКТИМНОГО ДОСВІДУ НА ОЦІНКУ СТАНУ ЗЛОЧИННОСТІ
ТА ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ: РЕЗУЛЬТАТИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ОПИТУВАННЯ.....396

РОЗДІЛ 10
СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

Бабкова В.С.
ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПРОКУРАТУРИ..... **400**
Діхтярь А.В.
МОНОПОЛІЗАЦІЯ АДВОКАТУРИ ЯК КОРЕЛЯТ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ
ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ЗАРУБІЖНИЙ АСПЕКТ..... **403**
Єгоров П.В.
ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРА ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ
ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ..... **406**
Кухта М.М.
ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ СУДДІВ..... **410**
Панаід Я.І.
МОНОПОЛІЯ АДВОКАТУРИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ... **412**
Папій Т.О.
ГОНОРАР УСПІХУ АДВОКАТА:
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ..... **416**
Рємєскова Ю.О.
НОРМОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ АСОЦІАЦІЇ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ..... **420**
Трагнюк Р.Р.
ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ЛІКВІДАЦІЇ ВІЙСЬКОВИХ ПРОКУРАТУР В УКРАЇНІ..... **423**

РОЗДІЛ 11
МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Здебська А.В., Калмикова О.С.
ВПРОВАДЖЕННЯ ПОЛОЖЕНЬ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЄДИНУ
ТРАНЗИТНУ ПРОЦЕДУРУ ДО НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ
ЯК ОДНЕ ІЗ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА УГОДОЮ ПРО АСОЦІАЦІЮ..... **427**
Корчака Є.О.
ПРОБЛЕМИ ВИХОДУ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ З ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ..... **430**
Ольховик Л.А.
ПОНЯТТЯ СУДОВОГО БРОКЕРА ТА ЙОГО ВИДИ..... **432**
Пересада Д.С., Івер І.О.
ПРОБЛЕМА ДЕФІЦИТУ ДЕМОКРАТІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ..... **435**
Скиба Т.В.
ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ РАДИ ЄВРОПИ
ЩОДО ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ..... **438**
Сорокопуд А.М.
ЗАБОРОНА НОСІННЯ ХІДЖАБУ У ПУБЛІЧНИХ МІСЦЯХ
ЯК ВИКЛИК ОСНОВОПОЛОЖНИМ ПРАВАМ ТА СВОБОДАМ ЛЮДИНИ..... **442**

РОЗДІЛ 12
ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Івануса З.З.
ПОНЯТТЯ МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СОЦІУМУ..... **446**

7. Туляков В. Виктимология: социальные и криминологические проблемы : монография ; Одес. нац. юрид. акад. Одесса : Юрид. лит., 2000. 336 с.
8. Юрченко О. Роль віктимної поведінки потерпілих при вчиненні насильницьких злочинів проти життя та здоров'я особи в Україні : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2004. 188 с.
9. Головкін Б. Віктимність як основна категорія віктимології. *The Journal of Eastern European (Журнал східноєвропейського права)*. 2015. № 20. С. 6–13.
10. Ривман Д. Криминальная виктимология. Санкт-Петербург : Питер, 2002. 304 с.
11. Головкін Б. Віктимізація населення в Україні: стан, детермінанти, запобігання. *Теорія і практика правознавства :* електронне наукове фахове видання / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2014. № 2. URL: http://tlaw.nlu.edu.ua/issue/view/3801 (дата звернення: 12.05.2016).
12. Иншаков С. Культура и ее воздействие на преступность. *Преступность и культура*. Москва, 1999. С. 7–19.
13. Воронова Ю. Соціально-психологічні особливості неповнолітніх, які були зґвалтовані. *Право і безпека*. 2004. № 4 (3/4). С. 202–205.
14. Кримінальний кодекс України : Закон від 5 квітня 2001 р. № 2341–III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25/26. Ст. 131.
15. Сіренко О. Роль потерпілого в генезі злочинності неповнолітніх. *Підприємництво, господарство і право*. 2003. № 9. С. 130–134.
16. Сидоренко Э. Отрицательное поведение потерпевшего и Уголовный закон : монография. Санкт-Петербург : Юрид. центр «Пресс», 2003. 310 с.
17. Кудрявцев В. Причинность в криминологии (О структуре индивидуального преступного поведения). Москва : Юрид. лит., 1968. 173 с.
18. Минская В., Чечель Г. Виктимологические факторы и механизм преступного поведения. Иркутск : Изд-во Иркут. ун-та, 1988. 151 с.
19. Кулик К. Щодо питання про типологію конкретної життєвої ситуації при вчинення розбещення неповнолітніх. *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* Серія «Право». Вип. 36. Т. 2. С. 88–92.
20. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 2 червня 2005 р. № 2623–IV. *Відомості Верховної Ради України.* 2005. № 26. Ст. 354.
21. Рень Л. Причини дитячої бездоглядності та безпритульності: спроба комплексного аналізу. *Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2013. № 11. Ч. II. С. 102–107.
22. Криминальная сексология : учебное пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности «Юриспруденция» / Г. Дерягин и др. Москва : Юнити-Дана, 2011. 399 с.

УДК 34.343.9
DOI https://doi.org/10.32782/2524-0390/2019.4.95

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАНЯТТЯ ГРАЛЬНИМ БІЗНЕСОМ

CRIMINOLOGIST CHARACTERIZATION OF BUSY BUSINESS

Лугіна Н.А.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права та кримінології
Університету державної фіскальної служби України

Омельян М.В.,
здобувач вищої освіти
Університету державної фіскальної служби України

У статті розглянута кримінологічна характеристика грального бізнесу. Проаналізовано риси, що характеризують особистість злочинця – організатора грального бізнесу й азартних ігор.

Охарактеризовано причини скоєння злочину зазначеними особами, до яких належать недосконаліть законодавства, економічні, політичні, правові, організаційні та інші причини.

Запропоновано здійснити кримінологічну характеристику злочину, передбаченого ст. 203-2 Кримінального кодексу України – заняття гральним бізнесом, проаналізувати особистість злочинця цього злочину, сформулювати перспективи впровадження заходів щодо запобігання та боротьби з гральним бізнесом.

Визначено, що необхідним елементом комплексного вивчення проблем запобігання та протидії незаконній грального діяльності є аналіз кримінологічних даних і статистики, які вказують на розповсюдження цього негативного явища в Україні, а також його особливості, частки в загальній структурі злочинності та інших значимих компонентів. Звернемо увагу, що для реального прогнозування стану цієї частини злочинності, розробки заходів щодо протидії їй велике значення має виявлення можливих тенденцій.

Можна дійти висновку, що цю категорію злочинності варто було б розглядати як категорію загальної характеристики особистості злочинця злочинів у сфері господарської діяльності. Вважаємо, що злочин – гральний бізнес – виділяється з цих злочинів, і розгляд особистості злочинця – організатора грального бізнесу як частини особистості злочинця є неприпустимим.

Злочинність у сфері організації грального бізнесу зумовлена низкою причин і умов, які залежно від сфери суспільних відносин можуть бути розділені на кілька класів, серед яких економічні, політичні, правові, організаційні та ін.

Проблема попередження злочинності у сфері організації та проведення азартних ігор може бути вирішена за допомогою системи загальносоціальних і спеціально-кримінологічних заходів, серед яких правові, організаційні, соціально-психологічні та ін.

Ключові слова: гральний бізнес, азартні ігри, злочинець, кримінологічна характеристика, незаконна організація азартних ігор, особистість злочинця, людоманія.

In stats there is a criminological characteristic of the grave business. Rice has been analyzed, which characterizes the particularity of zlochintsy – the organizer of the granular business and the gambling business.

It is characterized the reasons for the occurrence of zoolina by the distinguished persons, to which the lack of legislation, economic, political, legal, organizational reasons are presented.

It is apprehended by a healthy criminologist to characterize the zoolina of the transmitted art. 203-2 of the Criminal Code of Ukraine – preoccupying with the local business, analyzing the specialty of the malefactor, formulating the prospects for coming in and out of the way with the corporate business.

It is highlighted that a necessary element of the complex vivchenchenya problems is the capture and protection of illegal activities, the analysis of criminological data and statistics, which may indicate a different important manifestation in Ukraine, as well as some other important components. There is much respect, which for a real forecast I will be given a part of the malignancy, more detailed information on the greater value of the most obvious trends.

The problem of particularities of malignancy was identified and identified, the organizer of the granular business (gambling games), you can come to the barn, I will be given the category of malignancy and the color of the main characteristics of the specialty of malignancy. It's important to consider that zlochin – the granular business – is visible from the list of zlochin's, and the analysis of the particularities of zlochintsy – the organizer of the granular business as a part of the particularity of the malignant sun acceptable.

As a result, there was a visit, which is due to the sphere of organization of the granular business, due to the low reasons and reasons, as well as to the deposits of the field of suspension, there may be more than a few,

Theproblemofpersistentmalignanciesinthesphereoforganizationandtheconductofgamblinggamescanbeviolatedfortheauxiliarysystemofsocialandspecialcriminologicalvisits, middle legal, social and psychological ones.

Key words: gambling, gambling, criminal, criminological characteristic, illegal organization of gambling, personality of the offender, madhouse.

Постановка проблеми. Відправною точкою протидії безконтрольному розповсюдженню об'єктів незаконного грального бізнесу, що охопив нашу країну в кінці XX – на початку XXI ст., слід вважати прийняття Закону України № 2852-VI від 22 грудня 2010 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства про заборону грального бізнесу в Україні», який встановлює низку обмежень у діяльності з організації і проведення азартних ігор. Саме цим законом внесено зміни до Кримінального кодексу України та криміналізовано діяльність заняття гральним бізнесом [6].

Однак після вступу в силу цього нормативного правового акта докорінної зміни ситуації, яка характеризується збільшенням кількості нелегальних гральних закладів, досягти не вдалося, що було зумовлено і відсутністю кримінально-правових заходів реагування на факти порушення Закону № 2852-VI від 22 грудня 2010 р. [6]. Зважаючи на це, аналіз кримінологічної характеристики злочину заняття гральним бізнесом є актуальним і потребує деталізації та виявлення основних тенденцій, характерних для сучасного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми протидії незаконній гральної діяльності ніколи не залишалися поза увагою науковців. Величезний внесок у вирішення цієї проблеми зробили: Є.В. Айдемський, В.М. Боєр, С.Л. Панов, А.С. Політова, Є.Г. Риков, С.В. Рябчук, З.М. Топорецька та ін.

Мета статті – здійснити кримінологічну характеристику злочину, передбаченого ст. 203-2 Кримінального кодексу України – заняття гральним бізнесом, проаналізувати особистість злочинця цього злочину, сформулювати перспективи впровадження заходів щодо запобігання та боротьби з гральним бізнесом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Необхідним елементом комплексного вивчення проблем запобігання та протидії незаконній гральної діяльності є аналіз кримінологічних даних і статистики, що вказують на розповсюдження цього негативного явища в Україні, а також його особливості, частки в загальній структурі злочинності та інших значимих компонентів. Звернемо увагу, що для реального прогнозування стану цієї частини злочинності, розробки заходів щодо протидії їй велике значення має виявлення можливих тенденцій [5, с. 96].

Гральна діяльність (ігровий бізнес) характеризується певними особливостями: завжди привертає професійну й організовану злочинність, а також є плідним грунтом для злочинності серед учасників і працівників у сфері азартних ігор; пов'язана з обігом значних грошових коштів; контроль і нагляд з боку держави завжди є недостатнім.

Можливість одержання надприбутку за низької імовірності притягнення до відповідальності за незаконну гральну діяльність є основною причиною залучення громадян в азартні ігри. Основний сенс існування грального бізнесу – гроші, незаконний спосіб отримання яких дозволяє віднести незаконний гральний бізнес до одного із сегментів кримінального ринку.

Дійсно, вважаючи ринком (взагалі і кримінальним зокрема) будь-яку групу людей, що вступають у тісні ділові відносини й укладають угоди з приводу будь-якого товару [1, с. 17], можна за основний критерій детермінанта ринку взяти «тісноту» взаємозв'язків між продавцями (організаторами грального бізнесу) і покупцями (учасниками грального бізнесу).

Дослідники схильні трактувати «кримінальний ринок із декількох позицій відповідно до різних аспектів його існування, ролями в суспільстві» [2, с. 10]: 1) як самостійний антигромадський інститут; 2) як частину і вид організованої злочинності; 3) як інфраструктуру, допоміжний інститут, що забезпечує постачання і функціонування організованої злочинності; 4) як об'єднання організованих груп, злочинних співтовариств (злочинних організацій), як фактор, що сприяє взаємодії та координації організованих злочинних формувань.

Дійсно, з одного боку, азартні ігри – це послуги, на які є постійний попит із боку споживачів і надання яких приносить величезні неконтрольовані доходи суб'єктів грального бізнесу. Однак азартні ігри можуть бути розповсюджені через мережу інтернет або приховані під видом іншої діяльності (лотареї, інтернет-кафе). Хотілося б також відзначити, що і перші, і другі ринки азартних ігор можуть використовуватися представниками криміналу для здійснення протиправної діяльності у сфері забезпечення функціонування організованої злочинності (наприклад, відмивання грошей, «кришування» і т. п.).

Звичайно, наявність незаконних гральних закладів на території країни залежить від попиту на ці послуги з боку споживачів, що говорить про умовну можливості розвитку цього сегмента кримінальних ринків і в малих населених пунктах, проте найбільш значний фінансовий оборот все одно припадає на мегаполіси [2, с. 10].

Значно складнішою видається справа з дистанційними азартними іграми. Суб'єкт, який реалізував своє право доступу в інфомаційно-комунікаційній системі та бере за допомогою цього участь у незаконних азартних іграх, може перебувати в будь-якій точці світу – можливість споживання цієї кримінальної послуги зумовлена наявністю мережі «Інтернет» у його комп'ютері та фінансовими можливостями гравця.

Хотілося б також відзначити, що ринок азартних ігор розвивається нерівномірно: послуги гральних закладів, котрі надають реальні азартні ігри, які ще до 2010 р. були широко представлені на кримінальному ринку, з одночасним посиленням контролю і зміною законодавства скоротилися, а ринок дистанційних азартних ігор, які не були представлені широко, навпаки, сьогодні успішно і динамічно функціонує і розширюється.

Вивчення матеріалів попередніх перевірок, а також проведені усні опитування співробітників правоохоронних органів показали, що нині є значні труднощі у виявленні та розслідуванні злочинів, передбачених ст. 203-2 КК України [3], які визначаються цілою низкою чинників:

1. Висока латентність, що є однією з найбільш істотних особливостей цього злочину. Так, для багатьох видів злочинів у сфері економіки характерна гіперлатентність – перевищення незареєстрованої частини над зареєстрованою більш ніж у десятки разів [9, с. 128].

Здається, що таке твердження справедливе і для злочинів, передбачених ст. 203-2 КК України. Насправді у багатьох випадках виявлення незаконних гральних закладів відбувалося лише внаслідок проведення слідчих дій за повідомленнями про вчинення інших злочинів.

У рідкісних випадках, на жаль, виявлення незаконних гральних закладів здійснюється за повідомленнями громадян. Таким чином, можна з високою часткою впевненості говорити про гіперлатентність організації та проведення грального бізнесу (азартних ігор) [8, с. 183].

2. Корупція. Цей фактор істотно впливає на виявлення та розслідування розглянутих злочинів і є одночасно однією з причин їх високої латентності. Відомо, що високий рівень корупції негативно позначається на розслідуванні всіх видів злочинів, і організація грального бізнесу в цьому сенсі не стає винятком.

3. Винахідливість, кримінальний професіоналізм і правова грамотність злочинців. Значні труднощі у виявленні та розслідуванні розглянутих злочинів викликані всілякими хитрощами винних осіб. Найчастіше винахідливість проявляється в маскуванні незаконних гральних закладів під видом законної підприємницької діяльності в цій самій або суміжній сферах: інтернет-кафе, лотереї і т. д. Так, поширеними є вивіски «інтернет-кафе», комп'ютерний клуб, у якому розміщують ігрові автомати і знаходяться особи, котрі займаються проведенням азартних ігор [8, с. 184]. Також гральна діяльність може проводитися під виглядом лотерей. У ряді громадських місць у великих масштабах встановлюють апарати, що імітують лотерею. Фактично апарати є варіантом «однорукого бандита» і навіть конструктивно не були призначені для видачі лотерейних квитків. Слід зазначити, що вказані фактори також є причиною високої латентності такого злочину.

4. Небажання громадськості взаємодіяти з правоохоронними органами. Слабо виражена активність громадян у виявленні злочинів зумовлена цілим рядом причин. Загалом серед причин можна відзначити недовіру до правоохоронних органів, участь у незаконних азартних іграх, позитивне ставлення до гральних закладів та ін. [7, с. 181].

5. Ослаблення діяльності, спрямованої на виявлення цього злочину. У ряді випадків виявлення незаконних гральних клубів відбувалося внаслідок цілеспрямованих рейдів співробітників правоохоронних органів. На жаль, такі рейди не мали постійного характеру. Збільшення числа подібних заходів, безсумнівно, сприяло б більшій ефективності залучення винних осіб до відповідальності.

6. Недостатній рівень компетентності та професіоналізму співробітників правоохоронних органів. Йдеться не про труднощі у кваліфікації злочину, яка була проведена правильно. Цей фактор проявляється в постановці питань експерту. У разі направлення ігрових апаратів на дослідження в експертно-криміналістичний центр неодноразово ставилося питання: чи є ігрове обладнання незаконним? У своїх висновках експерти вказували, що подібні питання виходять за рамки їхньої компетенції.

Далі слід зупинитися на аналізі особистості злочинця. Проблема особистості злочинця в кримінології розглядається ретельно, оскільки це одна з основних і ключових ланок кримінології. Дослідники дійшли однозначного висновку про те, що без вивчення особливостей особистості злочинця неможливо розробити найбільш ефективні заходи контролю над злочинністю в цілому. Як зазначає А.Л. Боєр: «Саме особистість є носієм причин злочинності», це зумовлено тим, що при вивченні особистості можна виділити ті соціальні відхилення, які безпосередньо призвели до вчинення злочину [2, с. 47].

Розглядаючи проблему особистості злочинця – організатора грального бізнесу (азартних ігор), можна дійти висновку, що цю категорію злочинності варто було б розглядати як категорію загальної характеристики особистості злочинця злочинів у сфері господарської діяльності. Вважаємо, що злочин – гральний бізнес – виділяється з цих злочинів, і розгляд особистості злочинця – організатора грального бізнесу як частина особистості злочинця є неприпустимим [5, с. 97].

Проблема азартних ігор, на відміну від інших економічних злочинів, на наш погляд, є багатоаспектною, проте на законодавчому рівні не всі аспекти висвітлені. Так, об'єктом злочину, передбаченого ст. 203-2 КК України [3], визнаються суспільні відносини, що складаються з приводу організації та проведення азартних ігор, проте стаття не повною мірою охороняє права і свободи громадян, тому що не відображає інший, найбільш важливий аспект, пов'язаний із захистом здоров'я громадян від злочинного посягання і захистом суспільної моралі.

Дослідники вказували на необхідність розгляду відповідальності за організацію грального бізнесу як злочин, скоєний у сфері «злочини проти здоров'я населення і суспільної моралі». Крім того, в юридичній науці також досліджувалася особистість гравців. Так, С.Л. Панов у своїй дослідницькій роботі відображає загальновизнані психологами факти патологічного розладу від азартних ігор [4, с. 86].

Ці обставини вказують на те, що азартні ігри є складовою частиною не лише злочинності у сфері господарської діяльності, але і «злочинності у сфері громадської моральності». Необхідність у вивченні особистості злочинця зумовлена, зокрема, тим, що частина скоєних злочинів має латентний характер.

Відомості про характеристику особистості злочинця грального бізнесу допоможуть розкрити картину даними про демографічний, соціальний склад злочинців, а також їхню професійно-трудову діяльність, сімейний стан, морально-психологічні особливості, ціннісні орієнтації, які допоможуть встановити не тільки психологічний портрет передбачуваного злочинця, але і виявити причини скоєних злочинів [1, с. 19].

Таким чином, особливістю розгляду особистості злочинця грального бізнесу є та обставина, що вказаний злочин зазіхає як на економічну складову частину, так і на те, що від зазначеного злочину страждає суспільна мораль і здоров'я громадян.

За даними матеріалів дослідження, основну вікову групу складають особи, що потрапляють у категорію «від 30 до 49 років». Іншими словами, до вчинення злочину, передбаченого ст. 203-2 КК України [3], схильні особи з уже сформованими життєвими інтересами, переконаннями, вплинути на яких надзвичайно важко.

Частка чоловіків, схильних до вчинення незаконних організації та проведення азартних ігор, становить 84,8%, а жінок – 15,2%. Серед осіб, схильних до вчинення подібного злочину, можна відзначити порівняно високий рівень освіченості.

Ще однією відмінною рисою цього виду злочину є те, що він здійснюється організованими групами, які контролюють декілька гральних закладів. Злочини скоєні у складі організованої групи становлять не більше 20% від числа загальної кількості скоєних злочинів цієї категорії. Кількість осіб, які притягуються до кримінальної відповідальності за вчинення злочину в складі організованої групи, становить 45% від числа всіх осіб, котрі притягуються до кримінальної відповідальності, що є вельми істотним показником [1, с. 21].

Ці ознаки вказують на суспільну небезпеку особи злочинця, оскільки організатори азартних ігор, не дивлячись на негативні наслідки, домагаються отримання максимального прибутку «за всяку ціну».

Залежно від ступеня вираженості криміногенних сповторень особистості організатори грального бізнесу в разі більш тривалого здійснення азартних ігор належать до найбільш небезпечного типу – «криміногенного». Так, у цих осіб повністю відсутня соціальна відповідальність. Згідно з відомостями, що характеризують особу обвинувачених, особистість формується в середовищі, де норми моралі вже раніше систематично порушувалися, злочинна пове-

дінка зумовлена звичним стилем життя, а саме організатори грального бізнесу самі грають в такі ігри, як «покер», що вказує на стійкі антигромадські погляди. Відзначаються також позитивні характеристики: зазначені особи мають сімейні стосунки. Саме криміногенні якості вказують на неправильне засвоєння морально-правових цінностей держави і суспільства [9, с. 130].

Невід'ємною частиною кримінологічної характеристики такого злочину є дослідження його детермінації. Залежно від сфери суспільних відносин причини й умови незаконних організації та проведення азартних ігор були розділені на декілька класів.

По-перше, економічні причини й умови. До них слід віднести:

1. Нерівність у розподілі грошових доходів населення. Традиційно вважається, що чим більший проміжок між бідністю і багатством, тим серйознішими наслідками це обертається. Одним із таких наслідків виступає і злочин заняття гральним бізнесом як спосіб поліпшити своє матеріальне становище.

2. Рівень бідності та інфляція. Високий рівень зумовлює зростання цін, тоді як заробітна плата може залишатися незмінною. Такі умови породжують певні конфлікти в суспільстві та бажання отримувати майнову вигоду іншим способом, в т. ч. незаконним гральним бізнесом [4, с. 85].

До другої групи слід віднести політичні причини й умови:

1. Неадекватність кримінальної політики в питаннях протидії злочинам у сфері господарської діяльності. За останні кілька років намітилася тенденція до гуманізації кримінального законодавства, яке регулює сферу цієї злочинності, що зумовило появу значних негативних наслідків.

2. Небажання громадськості взаємодіяти з правоохоронними органами. Низький рівень готовності населення брати участь у боротьбі з незаконною гральною діяльністю негативно позначається на виявленні подібних злочинів. Як наслідок, у злочинців виникає впевненість у власній безкарності, великі сумніви в невідворотності кримінальної відповідальності.

3. Корумпованість органів державної влади. Впевненість у безкарності у злочинців зміцнюється і за рахунок т. зв. «захисту» з боку співробітників правоохоронних органів, котрі діють із корисливих мотивів. Корупція негативно позначається не тільки на виявленні, а й на розслідуванні злочинів.

4. Низький рівень міжнародної взаємодії держав. Це явище є причиною для здійснення гральної діяльності в мережі Інтернет. Відсутність будь-яких міжнародних угод у зазначеній сфері не дає можливості закордонним органам державної влади втрутитися в гральний бізнес, що здійснюється з їх території стосовно громадян [4, с. 85].

До третьої групи слід віднести правові причини й умови:

1. Численні прогалини і суперечності законодавства, яке регулює гральний бізнес.

2. Недостатній розмір покарання. Чинна санкція ст. 203-2 КК України видається невиправдано заниженою. Так, наприклад, штраф від десяти тисяч до сорока тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян просто не лякає осіб, причетних до грального бізнесу.

До четвертої групи слід віднести соціально-психологічні причини й умови:

1. Допустимість будь-яких способів збагачення з боку населення. З переходом до ринкових відносин у суспільстві поступово сформувалася культура, в якій матеріальні цінності надмірно домінують над духовними. Це зумовило стрімке зростання потягу до збагачення. І якщо законними методами домогтися розкоші довго і важко, то злочинна діяльність приваблює своєю швидкістю і легкістю. Не стає винятком тут і незаконна гральна діяльність [4, с. 85].

2. Захопленість азартними іграми з боку населення і людоманія.

3. Ігнорування можливої кримінальної відповідальності. З огляду на той факт, що до кримінальної відповідальності притягується дуже невелика частина виявлених осіб, які організовують гральний бізнес, цілком природною є поява зневаги до ймовірності бути покараним.

До п'ятої групи слід віднести організаційні причини й умови:

1. Небажання співробітників правоохоронних органів порушувати кримінальне провадження і розслідувати цей вид злочину у зв'язку з тим, що подібні справи не мають широкої перспективи розслідування.

2. Непостійний характер моніторингу та попереджувальних заходів. Оскільки гральний бізнес має прихований характер, для його виявлення необхідні спеціальні заходи, наприклад, проведення рейдів в інтернет-клубах, лотереї та інших можливих місцях проведення азартних ігор [7, с. 184].

Висновки. Таким чином, проведене кримінологічне дослідження грального бізнесу і проведення азартних ігор сприяє глибшому розумінню особливостей цього злочину, сучасної кримінальної ситуації, особистості, сильної до його скоєння, причин і умов незаконної гральної діяльності.

Факторами, що створюють труднощі у притягненні винних осіб до кримінальної відповідальності за ст. 203-2 КК України [3], є висока латентність, корупція, винахідливість, кримінальний професіоналізм і правова грамотність злочинців, небажання громадськості взаємодіяти з правоохоронними органами, ослаблення діяльності, спрямованої на виявлення цього злочину, недостатній рівень компетентності та професіоналізму співробітників правоохоронних органів.

Злочинність у сфері організації грального бізнесу зумовлена низкою причин і умов, які залежно від сфери суспільних відносин можуть бути розділені на кілька класів, серед яких економічні, політичні, правові, організаційні та ін.

Проблема попередження злочинності у сфері організації та проведення азартних ігор може бути вирішена за допомогою системи загальносоціальних і спеціально-кримінологічних заходів, серед яких правові, організаційні, соціально-психологічні та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Айдемський Є.В. Кримінальний контроль організованої злочинності за діяльністю грального закладів. *Форум права*. 2012. № 2. С. 15–22.
2. Боер В.М. Конституционное общество и проблемы совершенствования законодательства : сборник научных трудов. Санкт-Петербург : ГУАП, 2007. 224 с.
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III / Верховна Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 131.
4. Панов С.Л. Нравственно-психологический портрет игромана. *Психопедагогика в правоохранительных органах.* 2006. № 2 (26). С. 85–86.
5. Політова А.С. Соціальна обумовленість криміналізації злочину, передбаченого ст. 203-2 КК України щодо зайняття гральним бізнесом. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція.* 2013. Вип. 6-2 (2). С. 95–98.
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства про заборону грального бізнесу в Україні : Закон України від 22 грудня 2010 р. № 2852-V. *Відомості Верховної Ради України.* 2011. № 28. Ст. 253.
7. Риков Є.Г. Визначення криміналістичних та кримінологічних ознак злочинів у сфері грального бізнесу. *Південноукраїнський правничий часопис.* 2013. № 1. С. 180–185.
8. Рябчук С.В. Гральний бізнес: кримінологічна характеристика та тенденції розвитку в Україні. *Право і суспільство*. 2016. № 4 (2). С. 182–188.
9. Топорецька З.М. Особливості початку кримінального провадження по фактах зайняття гральним бізнесом. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 1. С. 127–132.